

נב

וּפְרָשֶׁת 'שְׁמַע' (קסב) מִתְחִילִין בְּרֹאשׁ שִׁטָּה, וּבִסּוֹף 'קֹדֶשׁ לִי' וּבִסּוֹף 'וְהָיָה כִּי יִבְאֶף' *מְנִיחִים חֶלֶק כְּדִי לִכְתֹּב (קסג) ט' אוֹתִיּוֹת, וּבִסּוֹף 'שְׁמַע' אֵין מְנִיחִים חֶלֶק, *וְאִם מְנִיחִים הוּא פָחוֹת מִכְּדִי לִכְתֹּב ט' אוֹתִיּוֹת; וּפְרָשֶׁת [*] 'וְהָיָה אִם שְׁמַע' מִתְחִילִים בְּאַמְצַע שִׁטָּה עֲלִיוֹנָה וּמִנִּית לַפְּנִיָּה חֶלֶק כְּדִי לִכְתֹּב ט' אוֹתִיּוֹת. וְנִמְצָא שִׁשְׁלֹשָׁה פְּרָשִׁיּוֹת

פֶּאָר הַיִּטָּב

בצורת פתוחה וסתומה, וְלִהְרָא־שׁ מִבָּאָר בִּי־ד סִימָן וְהָ דָּלֵל שֶׁיֵּשׁ חֵלֶק בְּשִׁטָּה וּמִתְחִיל לִכְתֹּב בְּאֻמָּצָע שִׁטָּה, וְכֵן בְּכּוֹתֵב וּמִינִים בְּסוֹף שִׁטָּה חֵלֶק וּמִתְחִיל הַפְּרָשָׁה שְׁאֲחִרְיָה בְּרֹאשׁ שִׁטָּה שְׁנִיָּה, וְזֶה פְתוּחָה; וְשֶׁעוֹר הַחֵלֶק הוּא כְּפִי שִׁיכָל לִכְתֹּב ט' אוֹתִיּוֹת. וּסְתוּמָה הִיא כִּי שְׁפּוּנִים חֵלֶק בְּאֻמָּצָע שִׁטָּה שֶׁשְׁעוֹר שִׁטָּה יִתְחַלֵּל לִכְתֹּב בְּסוֹף הַשִּׁטָּה הַחֵדָּה עֲצֻמָּה, וְהִיא אֵם סִים הֵפ' בְּסוֹף שִׁטָּה שְׁנִיָּה יֵצֵא שִׁטָּה א' חֵלֶק וּתְחִיל בְּשִׁטָּה שְׁלִישִׁית. וְהַרְבֵּם־שׁ בְּתֵב בּוֹה־ל: פְּרָשָׁה פְתוּחָה זֶשׁ לֶה ב' צוּרֹת: אִם גִּמָּר בְּאֻמָּצָע הַשִּׁטָּה מִינִים שְׁאֹר הַשִּׁטָּה פְּנִי בְּשְׁעוֹר הַנִּל וּמִתְחִיל הַפְּרָשָׁה שְׁחִיא פְתוּחָה מִתְחַלֵּת הַשִּׁטָּה הַשְּׁנִיָּה (וְזֶה כְמוֹ לִהְרָא־שׁ), וְאִם לֹא נִשְׂאָר בְּשְׁעוֹר פְּנִי אוֹ גִּמָּר בְּסוֹף הַשִּׁטָּה, יֵצֵא שִׁטָּה שְׁאֲחִרְיָה פְּנִי וּמִתְחִיל הַפְּתוּחָה מִתְחַלֵּת שִׁטָּה ג' (וְזֶה לִהְרָא־שׁ יֵצֵא חֲתוּמָה). פְּרָשָׁה חֲתוּמָה יֵשׁ לֶה א' צוּרֹת: אִם גִּמָּר בְּאֻמָּצָע, מִינִים נִרְחַ בְּשְׁעוֹר וּמִתְחִיל בְּסוֹף שִׁטָּה עֲצֻמָּה תֵּבָּה אֲחֵת (וְזֶה כְמוֹ לִהְרָא־שׁ), וְאִם לֹא נִשְׂאָר לְשְׁעוֹר ט' אוֹתִיּוֹת וְלִכְתֹּב תֵּבָּה א' בְּסוֹף, יֵצֵא הֵלֵל פְּנִי וְגִיחַ מִעַט נִרְחַ בְּרֹאשׁ שִׁטָּה שְׁנִיָּה וּתְחִיל לִכְתֹּב הַפְּרָשָׁה חֲתוּמָה מְאֻמָּצָע שִׁטָּה ה' (אֲפִשׁ) גַּם לִהְרָא־שׁ נן), וְאִם גִּמָּר בְּסוֹף הַשִּׁטָּה מִינִים מִתְחַלֵּת שִׁטָּה שְׁנִיָּה בְּשְׁעוֹר הַנּוֹחַ וּמִתְחִיל לִכְתֹּב מְאֻמָּצָע הַשִּׁטָּה, וְזֶה הֵפ' חֲתוּמָה (וְזֶה לִהְרָא־שׁ פְתוּחָה). נִמְצְאָת אוֹמֵר שֶׁפ' פְתוּחָה תְּחִלָּתָה מִתְחַלֵּת בְּשִׁטָּה לְעוֹלָם, וְסְתוּמָה תְּחִלָּתָה מְאֻמָּצָע שִׁטָּה לְעוֹלָם עֵכֶל. וְכֵתֵב בִּבִּי־הָאָף יֵצֵא בְּתַפְסִיל שִׁנְאוֹ וְיִי כֵלֵם: אִם לְעִשְׂוֹת הֵפ' וְתוֹחֹת דִּהְנֵה יִשְׂאָר בְּתַפְסִיל שְׁעוֹר וּתְחִיל הֵפ' בְּאֻמָּצָע שִׁטָּה, לֹא יֵצֵא ד' הַרְבֵּם־שׁ וְדִלִּי מִתְחִיל בְּאֻמָּצָע שִׁטָּה מְקִיר חֲתוּמָה, וְאִם יִשְׂאִיר חֵלֶק בְּסוֹף כֶּל פ' אִי־כ הִיא אָף אֲחֻרָּנָה פְתוּחָה, וְהָא כֵל שִׁישׁ חֵלֶק בְּסוֹף הַפְּרָשָׁה עוֹשֶׂה אֵת הַפְּרָשָׁה שְׁלֹאֲחִירֵי פְתוּחָה. עִלְ-נן וְהִגִּים בִּאִי־שׁ פְּשׁוּקִים וְהַרְבֵּם־שׁ שְׁעוֹשִׂים בְּדֶרֶךְ זֶה: ב' פְּרִשְׁוִית רֵאשׁוֹנוֹת מִתְחִילֹת בְּרֹאשׁ וּמִסְמִינֵן בְּסוֹף הַדָּף בְּאֻמָּצָע שִׁטָּה, וּפ' ג' שְׁחִיא שְׁמַע מִתְחַלֵּת בְּרֹאשׁ הַדָּף וּמִסְמִינָתָה בְּסוֹפָהּ, וְיִפְשָׁד ו' מִתְחִילֵת מְאֻמָּצָע שִׁטָּה; וְנִמְצָא ג' פְּרִשְׁוִית רֵאשׁוֹנוֹת לְרֵעַת הַרְבֵּם־שׁ פְתוּחָה, וְזֶה הִרְאֵשׁוֹנָה אֲעִיפ' שְׁאִין חֵלֶק לְפָנֶיהָ מְקִיר פְתוּחָה כְּמוֹ בְּרֹאשִׁית דְּהִיו פְּשׁוֹט פְתוּחָה לְרֵעַת הַרְבֵּם־שׁ, וְכ'

מִשְׁנֵה פְּרוּרָה

וְהָיָה אִם שָׁמַע "שָׁמַע", כְּדִלְקָנָן בְּסִמָּן לֹד בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סְפִירָקָטָן ג, יָצִית בְּשַׁעֲרוֹ ט' אוֹחִית אַחֵר "עַל הָאֶרֶץ", וּבִשְׂכֹחַת פְּרֶשֶׁת "שָׁמַע" מִתְחִיל בְּתַחֲלַת הָעֲמוּד בְּרֹאשׁ הַשִּׁישִׁי: (קסב) מִתְחִילִין בְּרֹאשׁ וְכו'. דָּוָה עוֹשֶׂה אוֹתָהּ לַפְתּוּחָה לְכָלִי עֲלָמָא כְּשֶׁהָשָׂאִיר חֶלֶק כְּדִי ט' אוֹחִית בְּסוֹף שִׁישָׁה הַתְּחִתּוֹנָה בְּעֲמוּד הַקּוֹדֶם, וְאִם לֹא הִתְחִיל בְּרֹאשׁ הַשִּׁישִׁי אֲלֵא הָיִית מַעֲט נֶחָ (קסג) אֲפֹלו פְּחוֹת מוֹט' אוֹחִית, הָרִי פְּרָשָׁה זוֹ נִקְרָאת סְחוּמָה לְהִרְמֵב ס"ה¹⁸⁹) וּפְסוּלָה אֲפֹלו דִּיעֲבֹד. וּבִפְרִי־מִקְדָּים [אוֹת כו] פֶּתַח בְּאֲפֹלו אִם לֹא הִמְשִׁיךְ לִפְנִים בְּרֹאשׁ "קֶדֶשׁ" אוֹ "וְהָיָה כִּי יִבָּאךְ" אוֹ "שָׁמַע" כִּךְ אוֹת אַחַת אוֹ שְׁפִים, גִּסְפָן יֵשׁ לִזְמֹר דְּפִסּוֹל וְצִרִיךְ עֵינֵן בְּזוֹה¹⁹⁰). וּבִסְפֹר מֵאֲמִר־מְדַכִּי מִשְׁמַע דָּאִין לְהַקְמִיר בְּזוֹה בְּדִיעֲבֹד, וְעַל-כֵּן־פִּגְמִים לְכַתְּחֹלָה יֵשׁ לְזוֹהַר בְּזוֹה מֵאִד [וְאִם הָשָׂאִיר בְּשַׁעֲרוֹ תַּבַּת "אֶשֶׁר", כִּרְאָה לִי דִישׁ לְהַקְמִיר אֲפֹלו בְּדִיעֲבֹד, דְּהָרִי בְּשַׁעֲרוֹ זֶה בְּרֹאשִׁי יֵשׁ כְּשֶׁשָּׂה אוֹחִית קֻטְנוֹת יוֹתֵר¹⁹¹], וְכִמּוֹ שֶׁכַּתֵּב הַמְּחִיצִית־הַשְּׁקֵל, וְהָרִי לְדַעַת הַט"ז מִצִּטְרָף מִדִּינָא לְכָלִי עֲלָמָא לְהִקְרָא סְחוּמָה אֲפֹלו לֹא הָיָה הָרֹחַ שְׁלִמְעֵלָה וּלְמַטָּה כִּךְ בְּשַׁעֲרוֹ ט' אוֹחִית קֻטְנוֹת עַל-יְדֵי צִרוּף,

שֶׁעַר הַצִּיּוֹן

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones

יום ג' ר"ט אב תשע"ח

באר הגולה 104

ב שנת כח ג שס הם פתוחות בין להרמב"ם בין להרא"ש ופרשה אחרונה היא (קסד) סתומה *לדעת הרמב"ם: לז (קסה) *בעור הבתים צריך להיות *מעור בהמה חיה ועוף (קסו) *טהורים, *אפילו מנבלה

באר היטב

פחות מט' אותיות, והפרשה ד' יצשה ג"כ תחלת הנה נוח קצת אכל פחות מט' אותיות, נמצא הפרשה ד' סתומה להרמב"ם ולהרא"ש, דלהרמב"ם מקרי זה מתחיל באמצע וגם להרא"ש אין כאן פתוחה פנין שאין כאן במקום א' חלק בשעור, וא"ל דלא יצית בסוף פרשה ג' קלל ובתחלת פרשה ד' יצית פחות מכשעור, זה אינו דעכ"פ בעינן נוח בין פרשה לפרשה כשעור ט' אותיות בין בסתומה בין בפתוחה, אלא דקאן א' אפשר לעשותו במקום א' דאז הו' פתוחה ע"כ חלקנו השעור לב' תלמים, עכ"ל ט"ז וכו"כ הרמ"ע מפאנו סימן קו, וצ"ע שיצירי כנה"ג בהקדמת ב"י סעיף כו. ואין לעשות בשביל ספק ב' ונאות תפלין, ב"י. וכתב הב"י שגדול א' פסל כל התפלין במדנתו שהיו עשויים לדעת הרא"ש, כי ס"ת שלהם היו הפשוטות לדעת הרמב"ם א"כ העולה בתורה ותפלין בראשו סתרי

משנה ברורה

בין תבה לתבה צריך להניח מלא את קטנה, (קסג) ובדיעבד יש להמלך כשמונים רק כמלא ט' אותיות קטנות¹⁹⁹ [דהנה יוד"ו] ובמשמעות השלשון צריך כאן. וכתב הפרי"מגדים דמשערין הנה של הט' אותיות כפי אותו הכתב, וכל השעור הזה הוא (קסד) בין לפתוחה או לסתומה: (קסד) סתומה לדעת הרמב"ם, ואף לדעת הרא"ש היא פתוחה, מפל מקום אנו עושין בה כי אי אפשר לעשות בתפלין צורת סתומה שיצא בה אלקא דכלי עלמא, כי סתומה שאנו נוהגין לעשות בספר-תורה דהנה שמיסים הפרשה שלפניה באמצע שיטה ומפסיק כדי ט' אותיות ואחר-כך מתחיל הפרשה שאחריה גם-כן באותה השיטה, והיא נקראת סתומה אלקא דכלי עלמא, דסתומה מלפניה ומלאחריה, ואי אפשר לעשותה פה בתפלין, דכל פרשה הוא בעמוד אחר; וכן אם ירצה להניח שיטה אחת חלק בתחלת פרשת "והיה אם שמוע" ולהתחילה בראש שיטה שניה, זה גם-כן איננו סתומה לכלי עלמא, דהיא רק להרא"ש ולא להרמב"ם, דלדידה היא פתוחה, ובינן שאי אפשר לעשותה סתומה לרבין הכל נהנה בהרמב"ם, לפי שכן עקר אף בספר-תורה אם אי אפשר לעשות לרבין הכל, כמו שכתוב ביהודה-דעה סימן ערה, ובט"ז המציא עצה לעשותה סתומה¹⁹⁹ שיצא אלקא דכלי עלמא, דהנה שבפרשה ראשונה ושינה יצשה הכל כמו שכתוב בשלחן-ערוך, רק שבפרשה "שמע" בסופה יצית נוח פחות מכדי ט' אותיות (קסה) קטנות¹⁹⁹, וכן יצית נוח פחות מט' אותיות קטנות בתחלת פרשת "והנה אם שמוע"¹⁹⁹, דעל-דין זה שאין לה ט' אותיות במקום אחד כי אם על-ידי צורך היא נקראת סתומה לכלי עלמא, וכן כתב בתשובת הרמ"ע מפאנו ובבאור הגר"א וכן משמע מפרי"מגדים שגם הוא נהג לעשות כן. ודע ובדיעבד אפילו אם שיר נוח בט' אותיות גדולות מכל צד גם-כן בשר, דלהרמב"ם היא סתומה ולהרא"ש היא פתוחה, וכתבנו לעיל בסעיף-קטן קנה בשם האחרונים דהסכימו להלכה כה"ש מכשירין הנה; ויש מהגדולים שנהגו לעשות פן לכתחילה, ונהגו נהגו ופשוטה, וצ"ע בבאור הלכה: לז (קסה) עור הבתים. והוא הדין (קסו) עור התחנה והמעבד, פיון שמתכונן ופתור בהבתים: (קסו) טהורים, דכתיב "למען תהיה תורת ה' בפיך"²⁰¹, מן המותר בפיך,

פרשת ויהי אם שמוע סתומה לכלי עלמא: * עור הבתים. עין במשנה ברורה כמה שכתבנו: והוא הדין עור התחנה וכו'. על-יין הסופרים שמימים בין הבית להתחנה עורות נשים אשר מאשפות ירמו וממנעלים קרוצים, ידעו כי עברה היא בנדם, אחרי שהוא מותר ליהיו דקא מעור בשר כמורה ממש, כן כתב בספר לשכתי הסופר; ולכתחילה בודאי הדין עמו, אף לענין דיבדק יש לענין לפי מה דכתב הפרי"מגדים לקמן בסעיף מו דמה דהצריך רמ"א לרבך פשר הוא למצוה ולא לעכובא פיון דהבובא אינו מעכב, כמילא אין קפידא כמה מדבק, ואם-כן לכאורה הכי נמי בעיננו לא דמי לעור התחנה והמעבדא דחיוכו הוא מעור הדין על-יין בעינן שיהיו טהורים, מה שאין כן בזה, וצריך עיון: * מעור בהמה וכו', וצ"ע בדרבי-משנה שכתב דאין עושין מעור הנה משום דאבצא דלא אפשרא בשבת קח, ולכאורה יש לענין, דהלא הרמב"ם כתב השעם שאין נוהגין על עור הנה מפני שאין הנהמה פוסקת בעבודה, משמע מזה דשאר עור פוסק הנהמה על-ידי העבוד, ואם-כן הרמב"ם שפוסק דעור הבית מותר על עור שאינו מקבד יתכן קטר אפילו על עור הנה, ויש לדחות: * טהורים. עין במשנה ברורה. על-יין אם נהנהגה לו אינה ספק בעור הבתים אם הוא טהור יש להחמיר, דקסא דאורייתא הוא, ואפילו ברצועות יש להחמיר, פרי"מגדים בסעיף-קטן כו, ומשמע שתור משה שכתב בפתיחתו להלכות תפלין בענין זה, עין שם²⁰². גם מה שכתב שם בפתיחה דעור הבית של יד צריך להיות מעור טהור הוא מדרבנן בעלמא, גם זה אינו לענין דמי, דלפי זה הנה לה להגמרא לתרין דקא לשל-יד דאין בו

שער הציון

(קסג) אליה רפה והגר"א ופרי"מגדים: (קסד) הגר"א ושא"א: (קסה) פרי"מגדים: (קסו) מרדכי בהלכות קטנות הלכות תפלין:

הלכות תפלין סימן לב

ביאורים ומוספים

שאנינה מתחלת בראש השורה, ואף לראש שהיא פתוחה, הלא פתוחה כשר בדיעבד כמבואר ברמ"א. אכן העיר על דברי החזו"א שלכאורה אין צריך דקדוק כל כך במדידה, מפני שאפשר להניח חלק כשיעור חמש או שש אותיות קטנות בכל שורה, ואין צורך להקפיד להניח דוקא כשמונה אותיות קטנות, וסיים, שכמומיה שכן נוהגים לעשות.

ואף הערוך השלחן (סס"ג) כתב שרוב גדולי ישראל הסכימו לעצת הט"ז, ושכן עושים ברוך תפוצות ישראל, וכן מבואר בדעת קדושים כאן. וכן כתובים התפילין של הגר"ש אלישיב והגר"ח קניבסקי (מאיר עוז שם).

[ביה"ל ד"ה ואם]

פיון שלא התחילה בראש שיטה (197) וכו', שאפילו אם לא הניח רוח בתחלת וקנה אם שמע קדי ט' אותיות אפילו קדי מקרי סתומה לנצח תוקף"ם (198).

(197) והחזו"א (א"ח סי' י ס"ק ב ד"ה ונראה דאם) כתב שאם הניח בשיטה האחרונה של פרשת 'שמע' רוח כשיעור תשע אותיות וגם רוח לתיבת 'והיה', צ"ע מה דינה, שכיון שהיה יכול לכתוב תיבת 'והיה' ולא כתב, הרי זה מורה שהיא פרשה פתוחה.

(198) משמע מדבריו שאף אם הניח כשיעור אות אחת או שתיים [גדולות] נקראת הפרשה סתומה, אמנם במשנ"ב (ס"ק קסב) כתב, שלדעת המאמר מרדכי באופן זה נחשבת הפרשה לפתוחה [בדיעבד].

[ביה"ל ד"ה לדעת]

מה שהקשה בהיתיוסף בהלכות מוזהב סימן רפח על הא דקרא"ש וקטור (199) וכו', כי יש קצת לדינו מקרא"ש וקטור (200).

(199) ומנהג בני ספרד הנגזרים אחר הבי"ו [שהקשה על הצירוף, ולא נתן עיצה לעשות כט"ז], כתב בשו"ת אור לציון (ח"ב פ"ג תשובה ז) שאין מועיל צירוף, וכפי שנקט המאמר מרדכי המובא בביה"ל כאן. ומטעם זה כתב בשו"ת אור לציון (שם), שכן ספרד לא יניח תפילין של בן אשכנז, ואם אין לו אחרים, יניח בלי ברכה, אלא אם כן נכתבו כשית השו"ע הרב בלא צירוף [ומצד שינוי צורת האותיות, כתב שם שאין חשש בדבר, ורק לבתחילה יש להקפיד על כך משום שינוי מנהג אבות].

(200) והחזו"א (א"ח סי' י ס"ק ב ד"ה ועוד) כתב שגם מהרמב"ם משמע שאם הניח בסוף השיטה כשיעור כמה אותיות אינו צריך להניח גם בשיטה שלאחריה כשיעור תשע אותיות כדי שתיחשב כפרשה סתומה, אלא די בכך שיניח כשיעור להשלמת תשע אותיות יחד עם השיטה שלפניה.

[משנ"ב ס"ק קסו]

דקתיב "למען תקנה תורת ה' בקיף" (201).

(201) ואף לענין שאר ספרים שאינם תנ"ך, אשר יש בהם שמות שאינם נמחקים, כתב בביה"ל לעיל (סי"ב ד"ה תורת ה') שאסור לכתבם על עור בהמה טמאה.

ולענין כתיבת התפילין על עור בהמה טהורה שנולדה מטמאה, כתב בביה"ל לעיל (שם ד"ה הטעמים) בשם שו"ת יד אליהו (סי' ב) שהעלה להחמיר, שאין עורה חשוב כעור בהמה טהורה לענין זה. אולם לענין עור בהמה טמאה שנולדה מבהמה טהורה, כתב שם שמותר לכתוב עליה את פרשיות התפילין.

[ביה"ל ד"ה טהורים]

ומשמע שחזר מה שקטב בפתיחתו להלכות תפלין בענין זה, עין שם (202). שכתב שם שיש להסתפק אם מה שצריך שיהיו הרצועות מעור בהמה טהורה, אם מן התורה הוא, או שמא מדרבנן, ונפקא מינה אם יש להקל בספיקן כשאנו יודעים מאיזה עור נעשו.

[משנ"ב ס"ק קסג]

ובדיעבד יש להקל בשמיעת רק כמלא ט' אותיות קטנות (193).

(193) והחזו"א (א"ח סי' י ס"ק ב ד"ה ונראה דהנהגין) כתב שאם לא הניח רוח כמלא שתי אותיות קטנות [שבין תיבה לתיבה] מלבד שיעור תשע אותיות קטנות, פסולות התפילין בדיעבד, ובשו"ת נודע ביהודה (י"ד מהדורת סי' קע) ובמחצת"ש (ס"ק מז) מבואר שיש לשער תשע אותיות עם רוח בין אות לאות, כדרך כתיבה.

[משנ"ב ס"ק קסד]

ובט"ז המקרא צ"ח לצו"ה סתומה (194) וכו', שכתב"ה "שמע" בסופה יניח רוח פחות מקדי ט' אותיות קטנות (195), וכן יניח רוח פחות מ"ט אותיות קטנות בתחלת פרשת "והיה אם שמוע" (196).

(194) ודינו שהוא סובר שאפשר לצרף שיעור תשע אותיות משתי שיטות, ומעיל אף לדעת הרא"ש הסובר שכשמונה רוח כשיעור תשע אותיות בתחילת השיטה או בסוף השיטה שלפניה, נחשבת כפרשה פתוחה, מ"מ כל זה דוקא כשהרוח הוא במקום אחד, אבל אם שיעור תשע אותיות מצטרף מרווחים שבשתי שיטות נחשבת הפרשה על ידי זה כפרשה סתומה. וטעמו, שכיון שאין שיעור רוח תשע אותיות במקום אחד, שוב אינה פתוחה.

(195) ואף שכשעושה כן לא יהיה בין פרשה לפרשה רוח כשיעור שלש פעמים 'אשר', שהוא לכל הפחות כשיעור עשרים וחת אותיות קטנות (שו"ת אגרות משה א"ח סי' יב), ומבואר לעיל (ס"ק קסג) שרוח כשיעור תשע אותיות קטנות [ולא גדולות] בין פרשה לפרשה מועיל רק בדיעבד, מ"מ סבר שעדיף לעשות כן מאשר להניח רוח כשיעור שלש פעמים 'אשר' ויהיה במקום אחד רוח כשיעור תשע אותיות קטנות ותהיה הפרשה פתוחה לפי הרא"ש [ונראה שו"ת אגרות משה שם].

(196) והחזו"א כתב (א"ח סי' י ס"ק ב ד"ה ונראה דהנהגין), שאף על פי שמעיקר הדין יש לסמוך על דעת הט"ז, מ"מ אולי אין כדאי להיכנס לתוך הדחק כדי לצאת דין לבתחילה לדעת הרא"ש, בזמן שלבו נוקפו אם יש שיעור רוח בשניהם יחד כשיעור שלש 'אשר', אמנם, אם בטוח הוא שיש שיעור שלש תבות של שלש אותיות בשניהם ביחד, וכל שכן אם יודע שיש כשיעור שלש 'אשר' בשניהם ביחד, אפשר לעשות כדברי הט"ז. ומ"מ אם עשה כדברי הרמב"ם גם כן מדה היא, וכמומיה שכן ראוי להנהיג בזמננו שחצר הדקדוק לבתחילה.

ובספר ארחות רבנו (ח"א עמ' ל) כתב, שהחזו"א מדר בסרגל מדויק לפי אותו הכתב שיעור שמונה ידיין בסוף פרשת 'שמע', ושיעור שמונה ידיין בתחילת השיטה של פרשת 'והיה אם שמוע', ואמר שאם יוכלו לדייק כן שלא יהיה פחות משבעה ידיין ולא יותר משמונה ידיין, נכון לעשות כן, ואם אי אפשר לצמצם עדיף לעשות כדעת הרמב"ם. אכן הוראתו הכללית היתה לעשות כדעת הרמב"ם והשו"ע, להניח תשע אותיות בתחלת פרשת 'והיה', כמבואר בספרו (מאיר עוז תפילין עמ' שג בשם הגר"ח קניבסקי, תשובות והנהגות ח"א סי' לט).

ובביאור דברי החזו"א שראוי להניח חלק שלש פעמים 'אשר', שהוא לכל הפחות כשיעור עשרים וארבע אותיות קטנות [שו"ת שבט הלוי ח"ה סי' יב], אף שעל ידי כך יהיה בכל שורה יותר מתשע אותיות קטנות, כתב בשו"ת שבט הלוי (שם) שלא חשש לזה החזו"א מפני שבשאר הפרשיות שבתפילין יש כשיעור שלש פעמים אשר בסוף כל פרשה, ויכר על ידי כך שאינו מחשיב הפסק בין הפרשיות על ידי אותיות קטנות אלא על ידי גדולות, ועוד, שבמה שיש במקום הרוח תשע אותיות קטנות אין חיסרון כל כך, שהרי לרמב"ם פרשת 'והיה' סתומה מחמת

